

En satsning på återbruk
och cirkulär affärsutveckling
inom bygg & fastigheter.

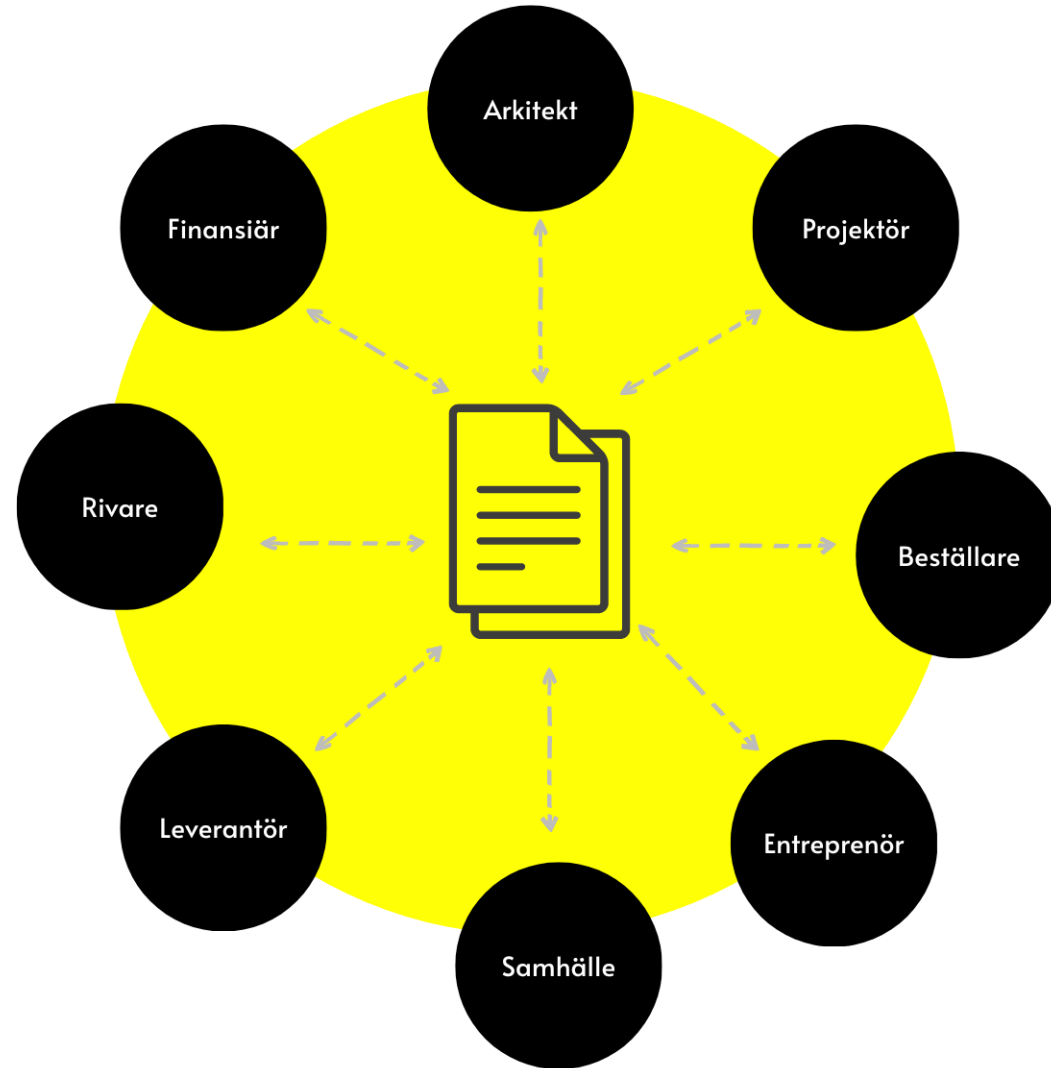

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Region Halland

SAMVERKAN I FOKUS

AVSTAMP I JANUARI

BRUKA HALLAND EN SATSNING PÅ ÅTERBRUK OCH CIRKULÄR AFFÄRSUTVECKLING INOM BYGG & FASTIGHETER.

**AVSTAMP :
VAR MED OCH FORMA
HALLANDS
ÅTERBRUKSMARKNAD**

24 JANUARI
VARBERG
Kl. 16-18

Medfinansieras av Europeiska unionen

BRUKA HALLAND EN SATSNING PÅ ÅTERBRUK OCH CIRKULÄR AFFÄRSUTVECKLING INOM BYGG & FASTIGHETER.

**AVSTAMP :
VAR MED OCH FORMA
HALLANDS
ÅTERBRUKSMARKNAD**

25 JANUARI
FALKENBERG
Kl. 16-18

Medfinansieras av Europeiska unionen

BRUKA HALLAND EN SATSNING PÅ ÅTERBRUK OCH CIRKULÄR AFFÄRSUTVECKLING INOM BYGG & FASTIGHETER.

**AVSTAMP :
VAR MED OCH FORMA
HALLANDS
ÅTERBRUKSMARKNAD**

30 JANUARI
HALMSTAD
Kl. 16-18

Medfinansieras av Europeiska unionen

ORGANISATION

Projektledning/Processledning:

Expertkunskap:

Demonstrationsprojekt:

Dessutom 16 associerade partners som representerar aktörer i hela värdekedjan

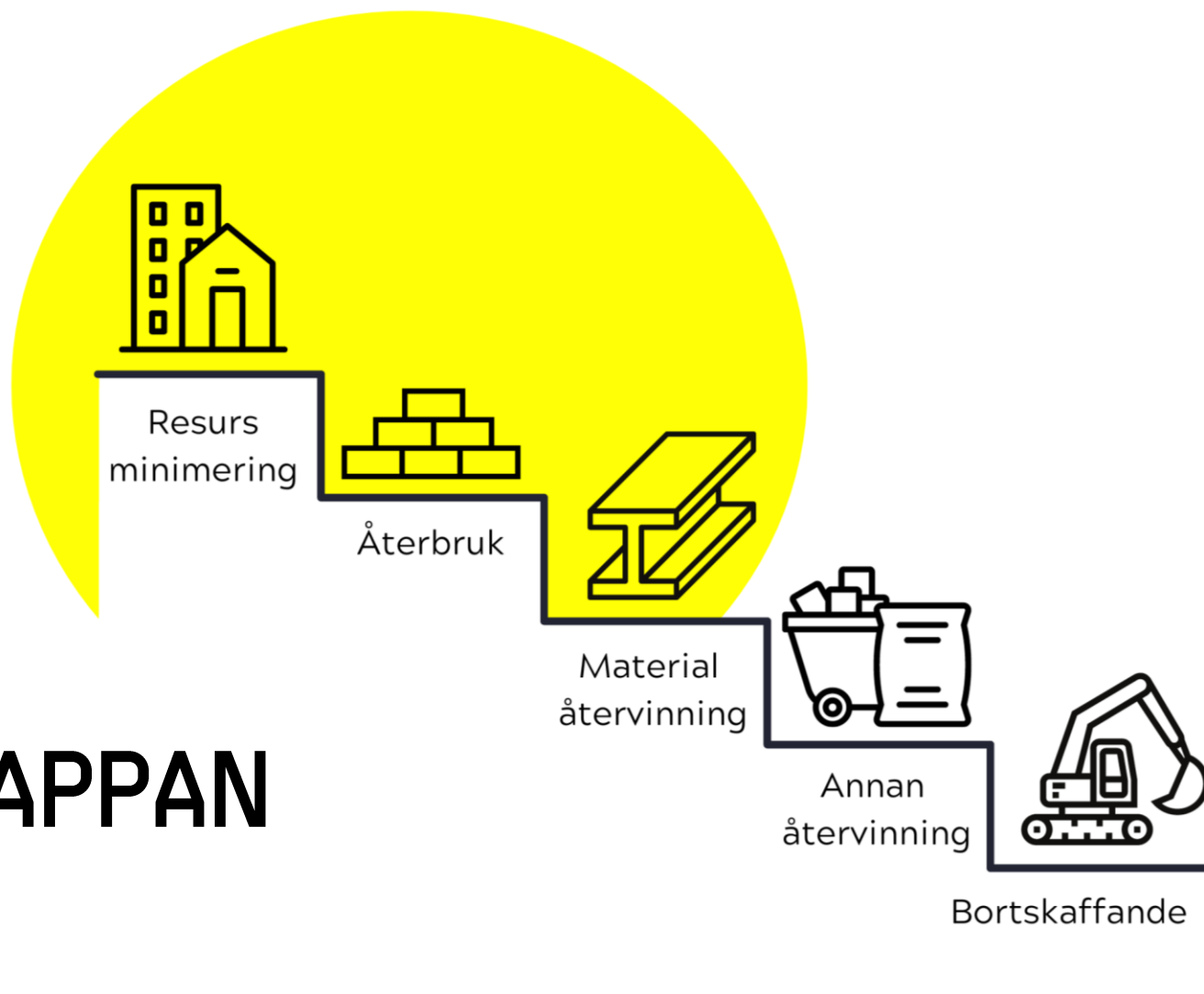
Finansiärer:

VARFÖR BRUKA HALLAND?

- Halland växer
- Hög resursanvändning
- Bygg och fastighet viktig halländsk bransch
- Affärspotential
- Kraftsamla

AVFALLSTRAPPAN

Återbruk och cirkulär affärsutveckling – hur ser det ut idag?

BRUKA Halland

24 januari 2024

Johanna Andersson, Sandra Moberg och Faiz Mawlayi
IVL Svenska Miljöinstitutet

Tillsammans för ett hållbart byggande

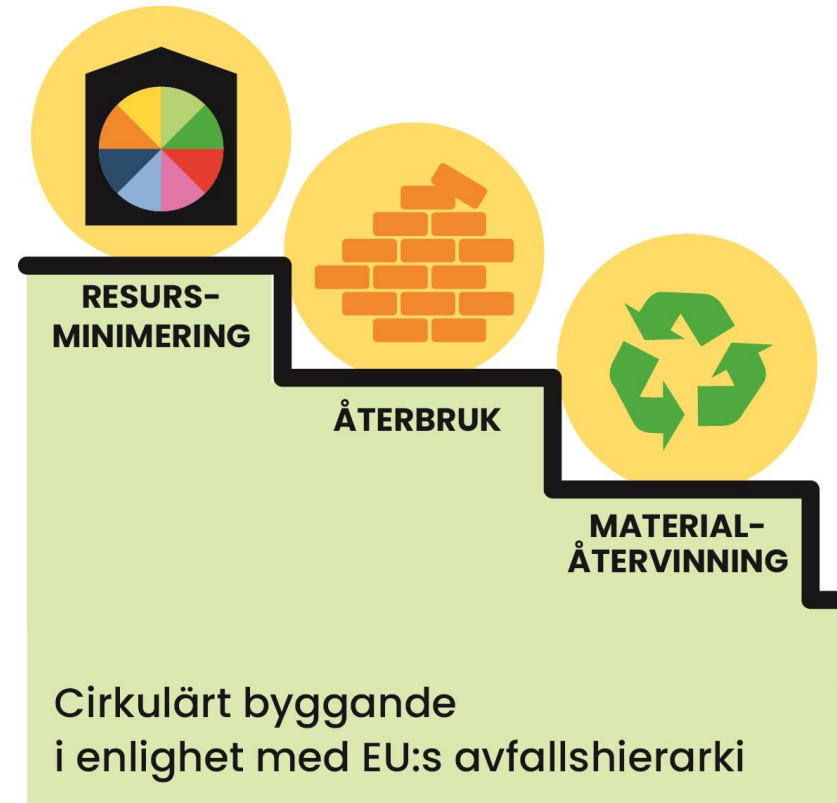

CCBuild – Centrum för cirkulärt byggande

Samverkansarena som stöttar samhällsbyggnadsbranschens omställning till cirkulärt byggande och cirkulär förvaltning

www.ccbuild.se

- Utbildning och nätverksforum
- Kunskapsbank
- Digitala verktyg

Varför arbeta med återbruk och cirkularitet?

Minska avfallet

Minska behovet av
nya resurser

Minska
klimatpåverkan

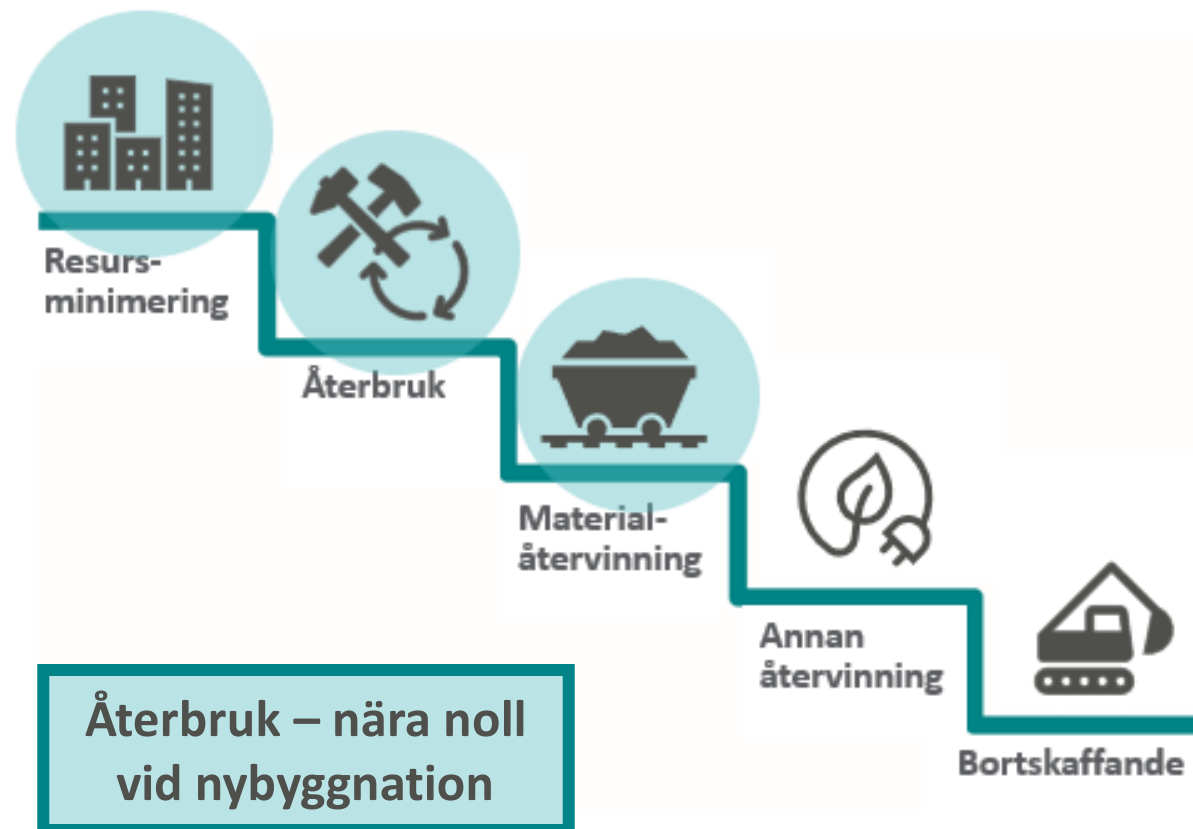
Hur cirkulärt är byggandet idag?

Alla sektorer

- **3.4 %** av Sveriges resursanvändning cirkuleras

Bygg- och rivningsavfall

- **14.6 miljoner ton** avfall per år
- **296 000 ton** materialåtervinns

Källor:

[Circularity Gap Report Sweden](#)

[Statistikblad: Bygg- och rivningsavfall \(naturvardsverket.se\)](#)

[Naturvårdsverket Avfall i Sverige 2020](#)

Nuläget i Halland

Hur cirkulära är ni i Halland idag? Undersökning pågår

6. Jobbar ert företag/organisation på något sätt enligt cirkulära principer idag?
(dvs med någon av de principer som nämns ovan)

[More Details](#)

7. Utifrån följande skala, 1=inte alls till 5=alltid,
I vilken omfattning jobbar ditt företag eller organisation med följande områden kopplat till återbruk och cirkulär affärsutveckling idag?

[More Details](#)

■ 1.inte alls ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5.alltid ■ vet ej

Ändrad användning

Bevarande

Återbruk i om-byggnation

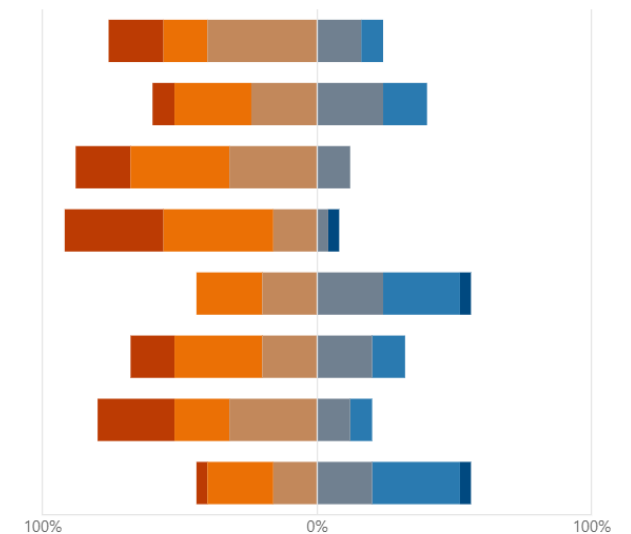
Återbruk i ny-byggnation

Material-återvinning

Återvunnet material

Cirkulär design

Resurs-minimering

Cirkulärt byggande och återbruk i Sverige - Utmaningar

Omogen marknad

Det behövs ökat utbud av både aktörer och cirkulära produkter

Kunskap och erfarenhet

Med samverkan och erfarenhetsutbyte ställer vi om snabbare tillsammans

Läs mer: [*Konferenspaper från Beyond 2020*](#)

Drivkrafter

- Hållbarhetsmål
- Klimatmål – globalt, EU, Sverige, regioner, branscher, organisationer....
- Hållbarhetsrapportering
- Lagkrav
- Branschöverenskommelser
- Certifieringar
- Fler och hårdare upphandlingskrav
- Stigande materialpriser
- Långa leveranstider
- Attrahera nya/unga medarbetare?

Trender – Återbruk av byggmaterial i Sverige

Dominerande trend → Återbruk inom samma projekt

Annat

- Återbruk inom den egna organisationen
- Köp och sälj via lokala och nationella plattformar
- Återförsäljning från materialleverantörer

Hur ser marknaden ut?

Fler och fler cirkulära erbjudanden från materialleverantörer

Lokala återbruksdepåer/
återbrukshubbar

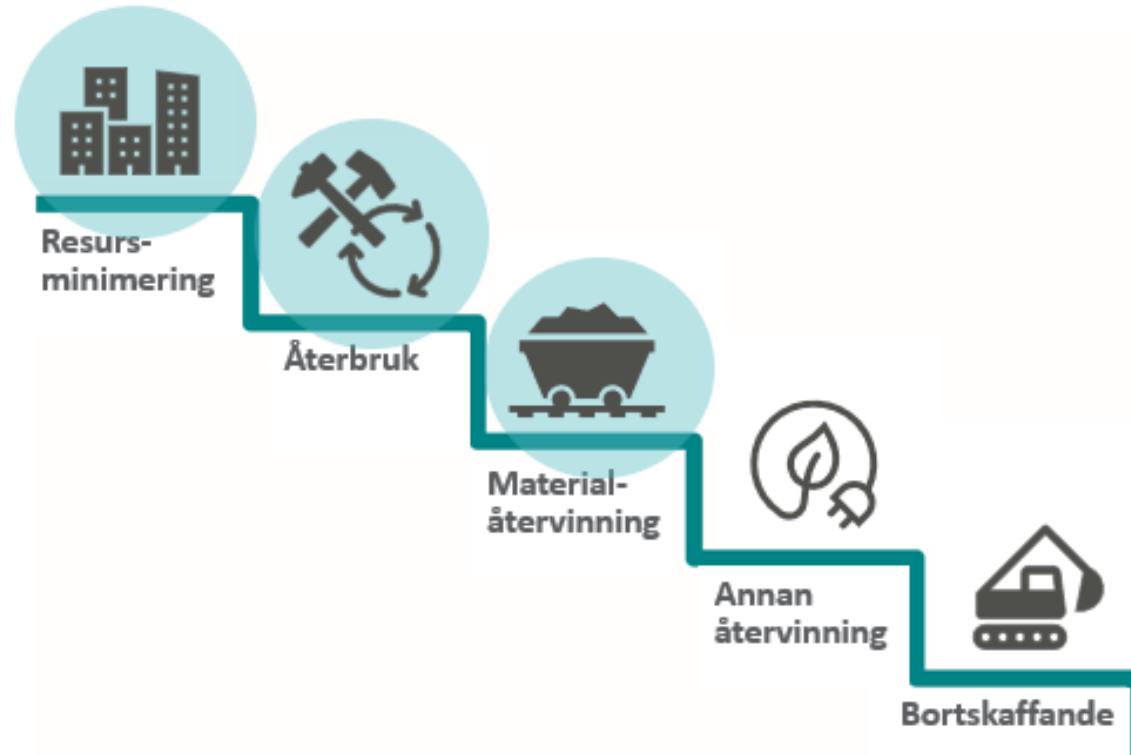
Pilotprojekt pågår inom byggvaruhandeln

Fler och fler ställer cirkulära krav i upphandling

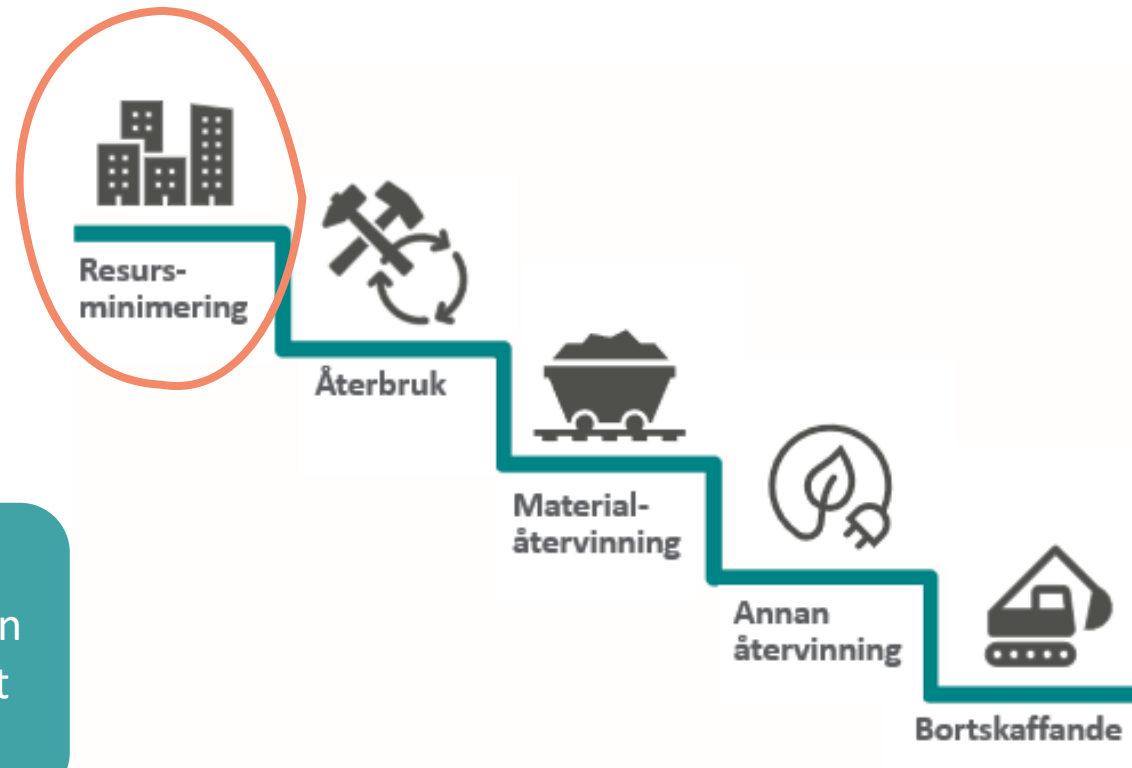

Principer för cirkulärt byggande

EU:s avfallshierarki

Principer för cirkulärt byggande

Det bästa sättet att minska klimatpåverkan från byggnation är att inte bygga alls.

Resursminimering

- Bevarande och underhåll
- Flytta byggnader
- Dela ytor
- Utgå från befintlig planlösning
- Minimering av spill
- Systemval som minskar resurs och klimatpåverkan

EU:s avfallshierarki

Tjänster för bevarande och underhåll

**Uppgradering av
fönster**

**Renovering av
fasad**

**Renovering av
golv**

Vi hoppas se fler aktörer ser möjligheten att erbjuda och upphandla servicetjänster och serviceavtal framöver!

Referensprojekt: Kvarteret Lumi (Hugin), Uppsala

White arkitekter, Vasakronan

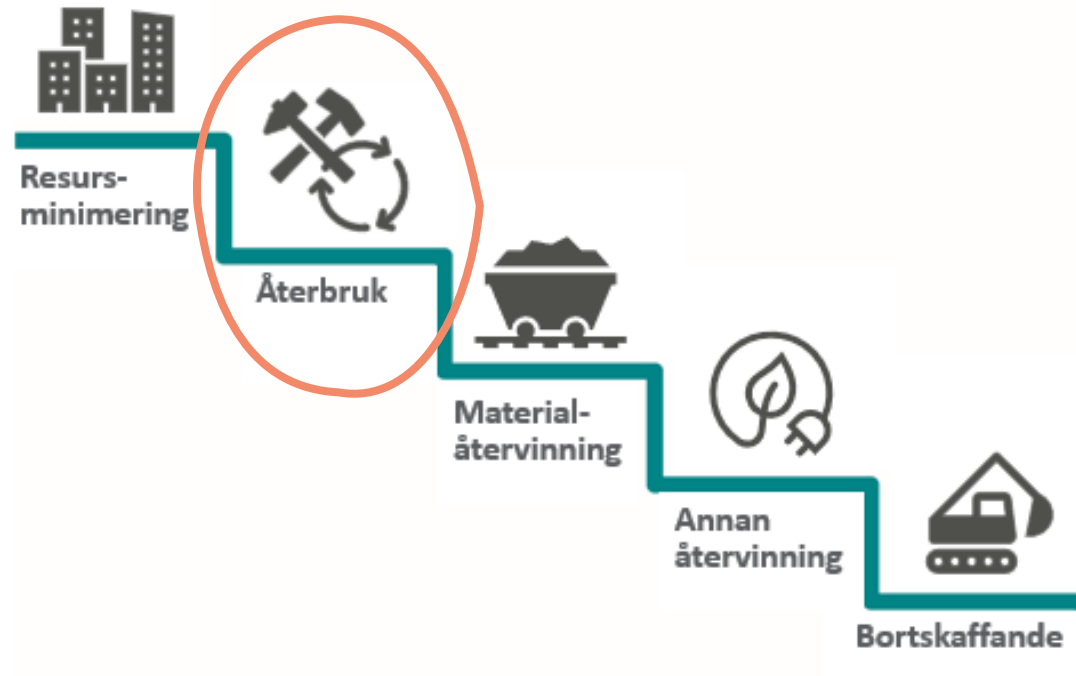
Ett om- och påbyggt kontorshus kan jämfört med rivning och nybyggnad:

- Stå klart nästan två år tidigare
- Spara 180 miljoner kronor och ge tidigare hyresintäkter
- Spara 3 800 ton CO2-utsläpp

För fler exempel se alla [referensprojekt](#) på [CCBuilds hemsida](#)

Principer för cirkulärt byggande

Återbruk

Fortsatt användning av material eller komponenter till samma ändamål de tillverkats för

- Återbruk av byggdelar på plats, från annan plats eller på annan plats

Vid återbruk undviks klimatpåverkan från nyttillverkning och avfallshantering.

EU:s avfallshierarki

Referensprojekt: Hoppet förskola

Mareld landskapsarkitekter

Lärdomar:

Att processen med gemensamma mål för alla inblandade i projektet är avgörande för ett bra resultat.

Exempel på återbrukade varor:

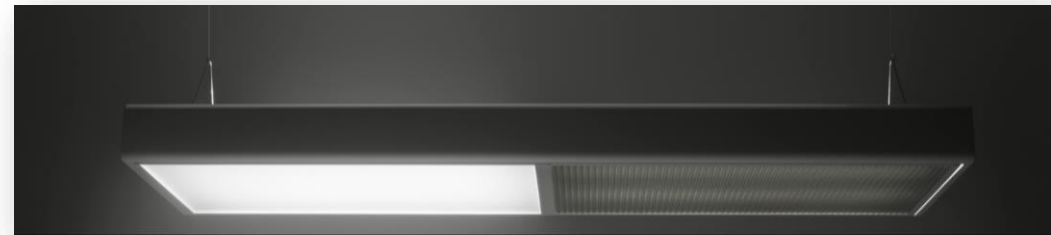
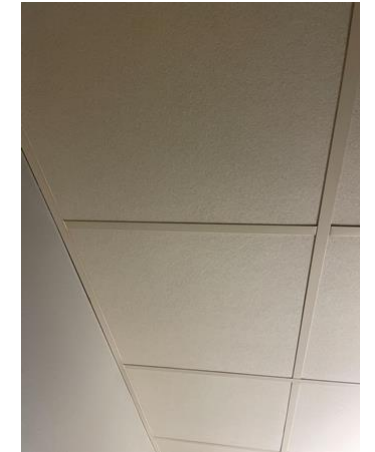
- Små- och stor gatsten, bänkbord, marksten, rutschkana.

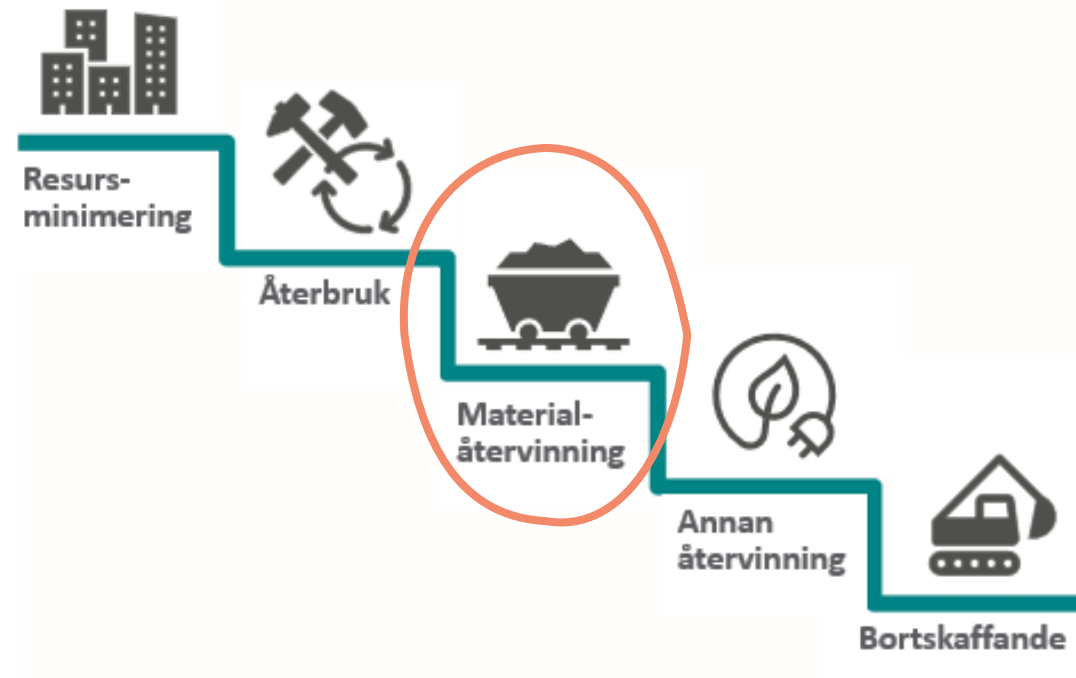
För fler exempel se alla [referensprojekt](#) på [CCBuilds hemsida](#)

Exempel på återbrukade produkter sålda av materialleverantörer

- Tegel
- Armaturer
- Undertak
- Ventilationskanaler
- Stålbalkar

Principer för cirkulärt byggande

Materialåtervinning

- Nya produkter med hög andel återvunnet eller cirkulerat material
- Avfallshantering med materialåtervinning

EU:s avfallshierarki

Exempel på produkter med hög andel återvunnet material

**Isolering
Undertak**

**Ventilations-
kanaler**

Golv

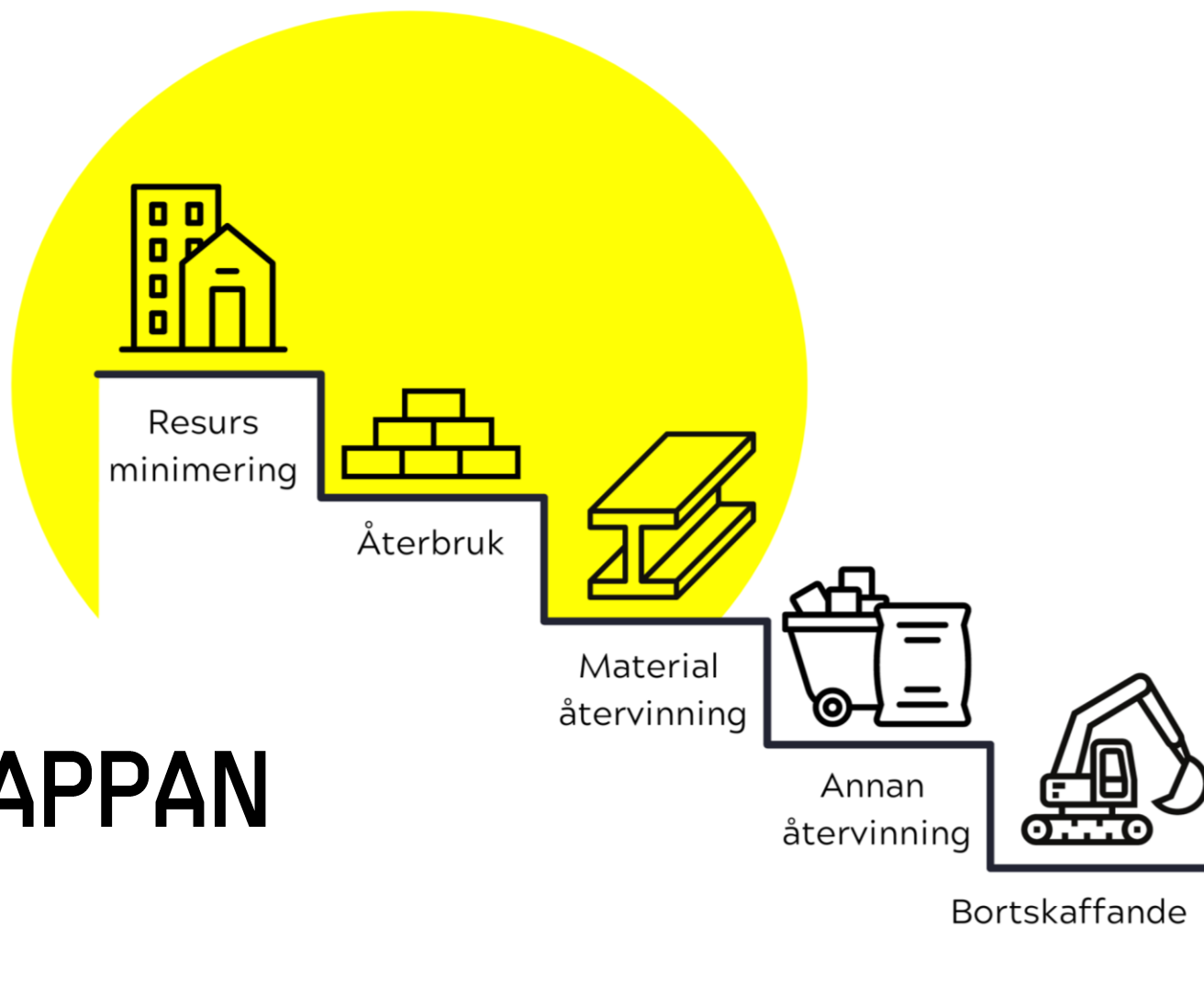
Stålbalkar

M
A
G
A
S
I
N
E
T

Kontakt:

johanna.andersson@ivl.se

Tack!

AVFALLSTRAPPAN

Återbruk och cirkulär design

Henning Eliasson
Grundare och VD

Organisationen

Kontor i Kungsbacka och Sundsvall

Produktion i Varberg

Koljern-grund och Biobaserade väggelement

Ca 10 personer

EVIA Biostone-väggar

*Produktionslokal i
Varberg på ca 1000m²*

Lastning av EVIA-grunder

Exempel på god cirkulär design

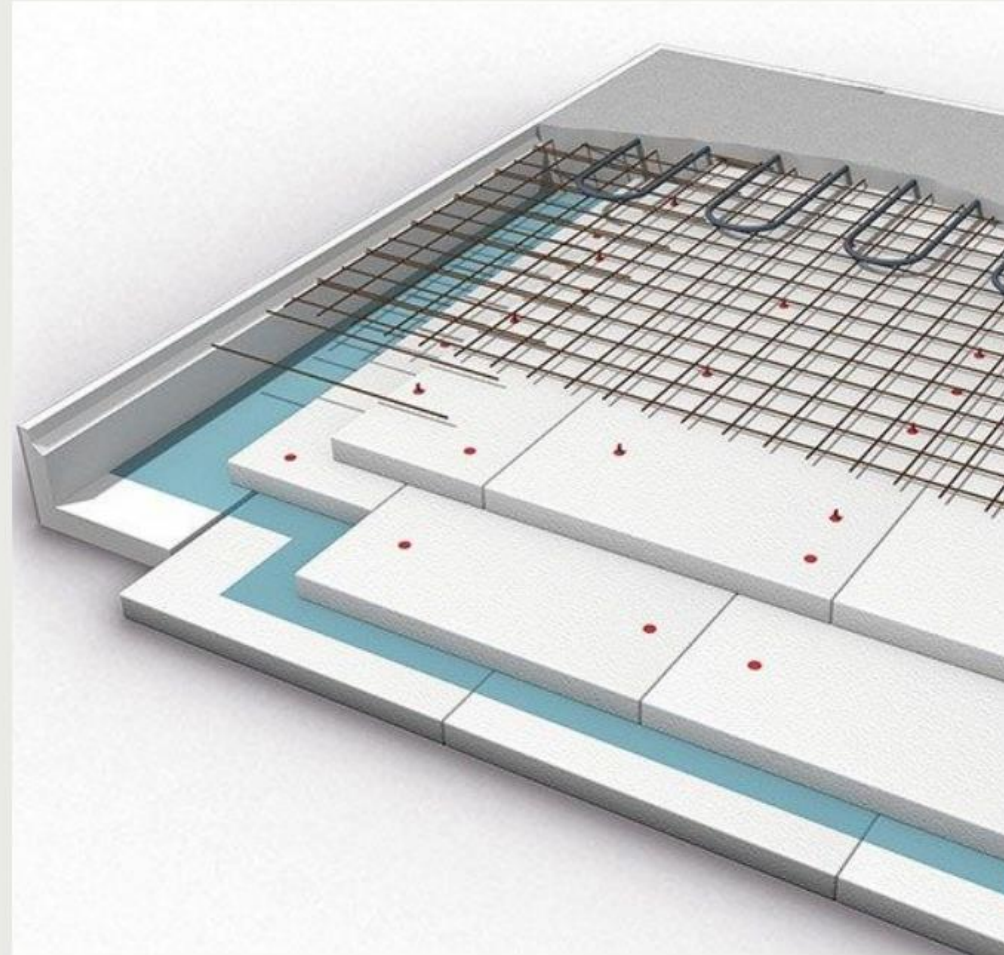

Konventionell “platta-på-mark”

Betong

Armering

Cellplast

EVIA SYSTEMS

Koljern®-teknik

Svensk patenterad teknik från 2002

Prefab grunder, källarväggar och terrasser

Utan betong och plast i husgrunder

Håller egenskaper mycket längre

50% lägre CO2 vid första användning

Cirkulär design

Cirkulärt produkt- och materialflöde

Råmaterial

70% återvunnet material.
Returglas och stål

Produktion

El från förnybara källor

Återvinning

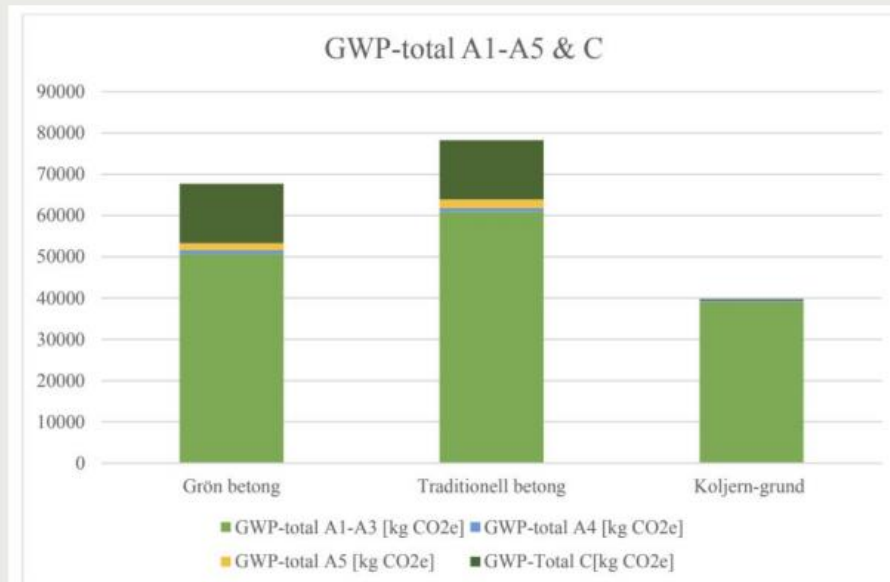
100% återvinningsbart

Användning

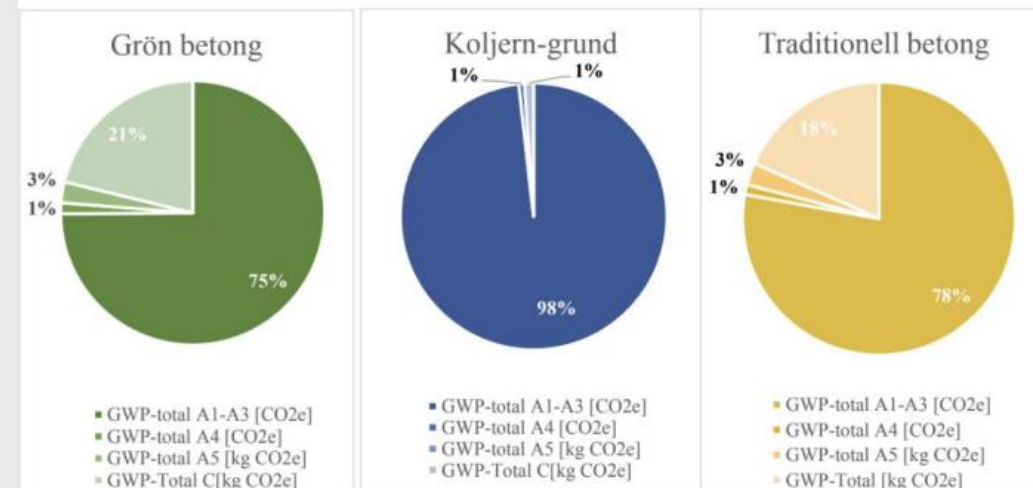
Mycket lång livslängd >100år

Skanska & Uppsala Universitet

Koljern vs. Betonggrund och "Grön" betong

Figur 3: Stapeldiagram som redovisar kg koldioxidkvivalenter för respektive grund

Husgrund på Orust

Sommar 2023

110kvm

NOCK
MASSIVA TRÄHUS

Kv. Sorgenfri – Malmö 2022

12 Radhus i centrala Malmö - Ca 700m² grundyta
KL-trä moduler på Koljerngrund

Belville Arkitekter & Nock Massiva trähus

BELLEVILLE
arkitektkontor ab
Jeanette Lundberg | Anna Englöv

Förskolan Skönsmons i Sundsvall
Ca 1000 m² Koljern-grund

Förskolan Hoppet i Göteborg
Ca 850m² Koljern-grund

Förskola i Gnarp
Ca 650m² Koljern-grund
Passivhus byggs med moduler

Tack!

Henning Eliasson

Kontakt:
henning@evia.se
0730310709

BYGG & konsult ab

Philip Eliasson
VD / Kalkylchef

Amanda Örtegren
Hållbarhetsansvarig

Agenda

- Lite om oss
- Exempel från verkligheten
- Kvarstående utmaningar
- Vägen framåt

Lite om oss

- Verksam sedan 1990
- Entreprenader & Byggservice
- Ombyggnationer / renoveringar
- Ca 50 anställda – egen personal
- Vi finns och verkar inom Västra Götalandsregionen och Halland
- CSR Västsverige
- Handslaget
- Göteborgs plattform för klimatneutralt byggande

Affärsområden

- **Byggservice**
B2B mindre projekt, felavhjälpande & underhåll
- **Entreprenad**
B2B ombyggnad, renovering, anpassningar
- **Älvstrandens Bygg**
Entreprenad och byggservice till privatpersoner och bostadsrättsföreningar
- **Maskinuthyrning**
Intern maskinuthyrning
- **Bygg & Återbruk**
inkl. eldriven flakbil, Klimatneutrala transporter av återbruk internt mellan byggen

Återbrukssystemet extern försäljning

Dörr inkl. karm klassad

Skick: nyskick

Mått: H=2100 x B=900 x karmdjup=180mm

Mängd: 1

Pris: 500 kr

Kontakt: aterbruk@byggochkonsult.se

Bänkskiva med diskho

Skick: bra

Mått: 1700x600x28

Mängd: 1

Pris: 400 kr

Kontakt: aterbruk@byggochkonsult.se

Lister Grå

Skick: nyskick

Mått: 2200x56x12

Mängd: ca 66m

Pris: 600 kr

Kontakt: aterbruk@byggochkonsult.se

Återbrukssystemet inventering & lagerstatus

hyrma.se/Hyrma/Administration

Hyrma ▾ Avtal ▾ Order ▾ Fakturor ▾ Lager & Logistik ▾ Service & Besiktning ▾ Statistik & Rapporter ▾ Basregister ▾ Verktyg ▾ Hjälp ▾

Ny / Ändra / Sök avtal

Översikt Radsök Avtalshuvud Avtalsrader Händelselogg Fakturahistorik Transporter Karta

Avtal: 24-100015 Kund: 123456843 Hyrma AB (Företagskund) Projekt: Kundref:

Typ	Nummer	Individ	Benämning / Text	Referens	Mängd	Enhet	Datum	Hyresperiod	Å-pris	Rabatt	Netto	Moms	
S	2013749		Innerdörr trä/glas inkl sidoljus	Stefan Nilsson	1,00	st	2024-01-22		1 600,00	0%	1 600,00	25%	🗑️📄📄
S	2013882		Äldre spegeldörr med karm, 104x224cm	Stefan Nilsson	1,00	st	2024-01-22		1 800,00	20%	1 440,00	25%	🗑️📄📄
S	TRANSPORT		Transportkostnad 1	Stefan Nilsson	2,00	tim	2024-01-22		500,00	0%	1 000,00	25%	🗑️📄📄

Totalt vikt: 0 kg Försäkring: 0,00 Netto: 4 040,00 Moms: 1 010,00 Totalt: 5 050,00 SEK

Hysesobjekt Försäljningsartikel Text

Nummer	Namn	Datum	Mängd	Enhet	Å-pris	Rabatt (%)	Netto
		2024-01-22	1,00		0,00	0	0,00

Spara Avbryt Mer info Ekonomi Transport

FakOK Spärr Kundrapport Flytta datum Arbetsorder Avsluta avtalet / Snabbretur Omsortera rader Skriv ut E-sign Kontantnota Hyresfria dagar (3)

Här följer några exempel på olika typer av återbruk

Återbruk av lathet – Fiskhamnsgatan - Kontorsrenovering

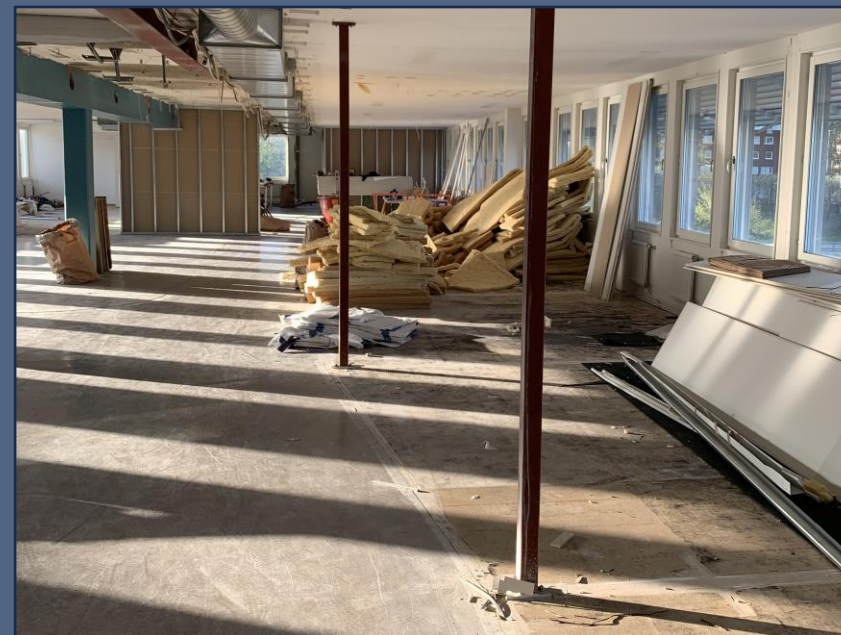
Kostnads-
besparing

Återbruk micro,
kyl & diskmaskin

Återbruk
isolering & gips

Ansträngande att
bli av med
rivningsmassor

Minskade avfall

Återbruk som krav - B&K Kontor- Klimatneutrala rummet

Skivor av
återvunna
mjölkkartonger -
Recoma

Återbrukad
Isolering från
annat projekt

Återbrukade
fönster &
dörrar

Reglar av kartong
Wood Tube

Lister baserade
på Recomaskivor
- Recyclist

Lättillgängligt Återbruk – Vindfång GBGC – Marksten/betong

Undvek gjutning

Återbruk
marksten

Undvek transport

Trafik &
tågresenärer

Återbruk
fyllningsmassa

Kostnadsbesparing - Växthus Gårdsten – Marksten

Kostnads-
besparing

Återbruk
marksten

Undvek
transporter

Tidskrävande

Minimera utsläpp

Återbruk bevarandekrav – Varbergs Centralstation

Återbruk
takpannor

Bevara
kulturmiljö

Återbruk &
Uppfräschning

Undvek inköp &
transport

Minimera utsläpp

Utmaningar/ Vägen framåt

- Bedömning av tidsåtgång
- Lager och logistik
- Garantifrågor
- Prissättning av återbrukat material
- Svårt att frångå beställares krav
- Krockar med krav/regler som tex ljud

→ Detta kräver gränsöverskridande samarbete

Klyvning av dörrkarm på plats för återbruk

Tack för oss!

Frågor och funderingar?

Philip Eliasson

Philip.eliasson@byggochkonsult.se

031-726 76 03

Amanda Örtegren

Amanda.ortegren@byggochkonsult.se

031-375 68 98

Tack för oss!

Frågor och funderingar?

Philip Eliasson

Philip.eliasson@byggochkonsult.se

031-726 76 03

Amanda Örtegren

Amanda.ortegren@byggochkonsult.se

031-375 68 98

Tack för oss!

Frågor och funderingar?

Philip Eliasson

Philip.eliasson@byggochkonsult.se

031-726 76 03

Amanda Örtegren

Amanda.ortegren@byggochkonsult.se

031-375 68 98

Derome

Vi utmanar det som är.

62% lägre
klimatpåverkan i
förskolan Hoppet.

Derome

Visualisering: LINK arkitektur
Byggherre: lokalförvaltningen, Göteborgs Stad

Inköp av återbruk

Bygg

- › Undertaksplattor
- › Tegel

El

- › Kabelstege
- › Belysningsstolpe

Rör

- › Tvättställ

Storkök

- › Vägghyllor

Mark

- › Markplattor
- › Pålkap
- › Granitmur
- › Små- och storgatsten
- › Ruschkana
- › Bakbod (sandlek)
- › Skrapgaller
- › Sittbänkar

FÖRSKOLAN HOPPET

Årets bygge 2022

Derome

Besökscenter vid Onsala rymdobservatorium

Magnus Österbring, NCC

Klimatresan

SAMMANFATTNING

HANDLINGS- PLAN FÖR EN KLIMATNEUTRAL FRAMTID

– NCC BUILDINGS ÅTGÄRDER
OCH INSATSER FÖR ATT MINSKA
KLIMATPÅVERKAN OCH BIDRA TILL EN
HÅLLBAR OCH KLIMATNEUTRAL FRAMTID

Klimatresans 6 fokusområden:

1. Klimatberäkningar

2. Material- och konstruktionsval

3. Cirkulärt byggande

4. Hållbar arbetsplats

5. Transporter

6. Energi-effektivisering

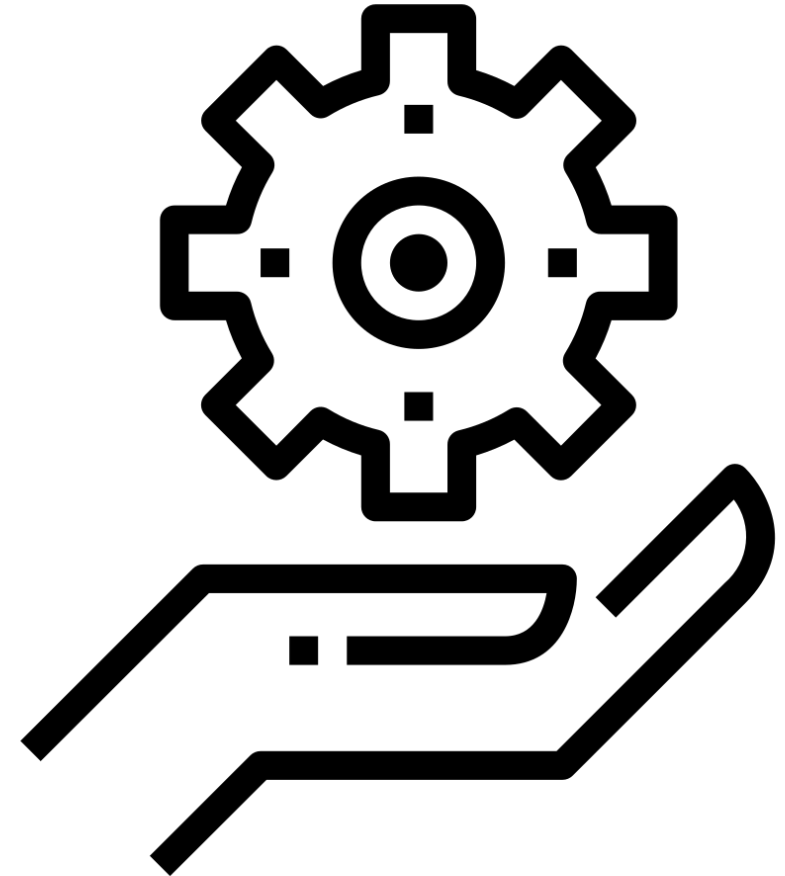

Klimatresan

Återbruksprocess

1. Lagerlokal för strategiskt samlande
2. Inventering av befintlig byggnad
3. Söklista för material och produkter via kalkylprogram
4. Hittade produkter bockas av löpande

RÅÖ 8:1
2022

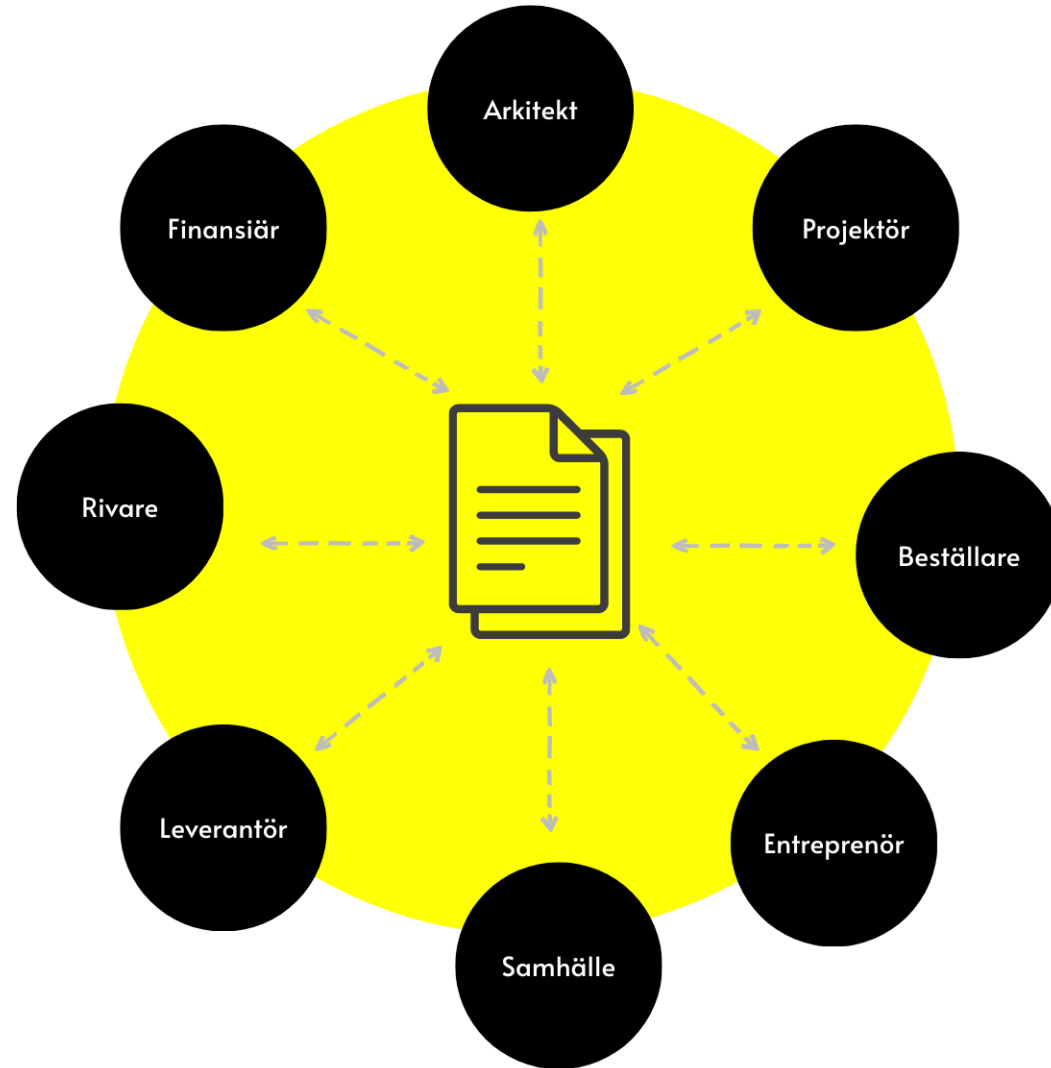

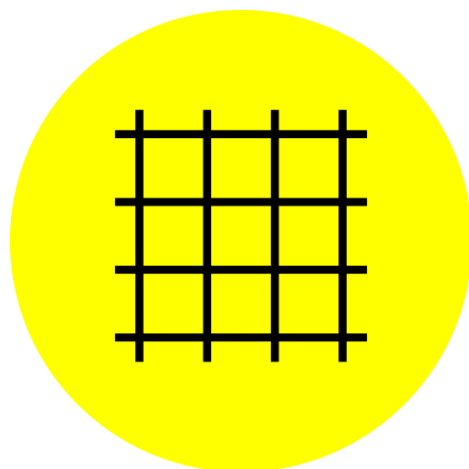
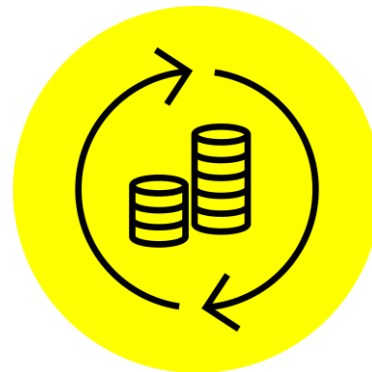

SAMVERKAN I FOKUS

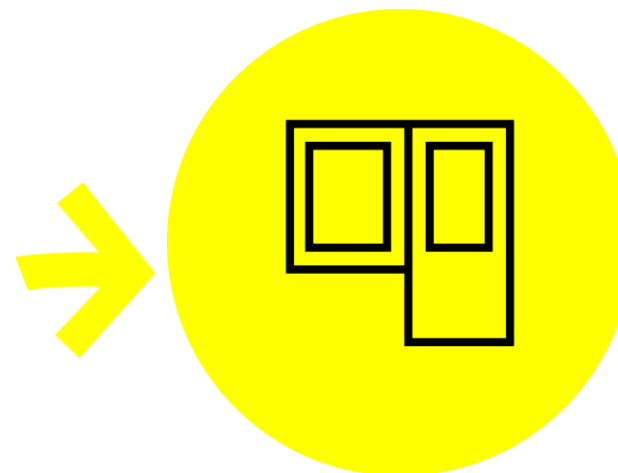

Utveckla
affärsmöjligheter

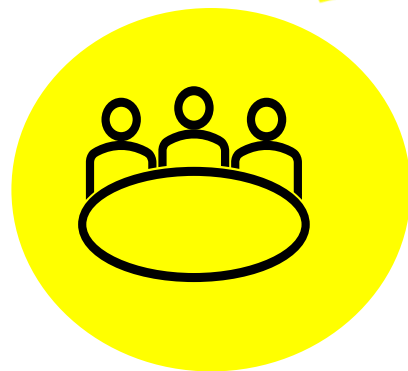

Ökad kompetens
inom återbruk

 **BRUKA
HALLAND**

Praktiska exempel

Samtal och samarbete i
hela värdekedjan

BRUKA HALLAND ERBJUDER:

Under våren 2024 erbjuder vi följande aktiviteter:

Tre digitala kortutbildningar, öppet för alla att ta del av:

- **Att börja inventera:** grunder och introduktion till återbruksinventering
- **Återbruka installationer:** goda exempel och handledning
- **Upphandling och återbruk:** goda exempel, tips och råd

Återbruk i praktiken

I april besöker vi Ahla återvinningsstation i Laholm för att lära mer om hur de gått tillväga för att bygga med återbrukat material. Vi välkomnar alla som är intresserade av att lära sig mer och diskutera hur vi tillsammans kan möjliggöra fler projekt av detta slag.

Expertrådgivning – direkt till ditt företag

Du och ditt företag har möjlighet att kostnadsfritt få expertrådgivning från IVL Svenska miljöinstitutet med fokus på ditt företag och era utmaningar relaterade till återbruk och cirkulära processer. Det kan handla om inventering, behovsanalyser, utveckla rutiner och sätta mål, lagring eller något annat som ditt företag behöver hjälp med.

Läs mer och
anmäl dig:
[www.emcsverige](http://www.emcsverige.se)
[.se](http://www.emcsverige.se)
[/brukahalland](http://brukahalland.se)

HEMSIDA OCH KONTAKT

För att kunna göra detta behöver vi alla vara med – och vi vill veta vad du tycker! Berätta gärna för oss vad vi borde göra, vilka hinder som finns och vad vi kan göra för att underlätta för dig, ditt företag och hela branschen.

Vi ser fram emot att träffa dig.

www.brukahalland.se / kajsa.urge@emcsverige.se